

Затверджую

професор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

Іван ДЕМИДОВ
2025 р.

Висновок

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку
територіальних громад»**

**здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування)**

Оксани Павлів

міжкафедрального наукового семінару Національного університету «Львівська політехніка»

Актуальність теми. Публічне управління у сфері земельних відносин відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної реалізації суспільно-політичних і економічних реформ. Вона не лише впливає на структуру суспільного устрою та розвиток культурних цінностей, а й створює передумови для раціонального використання природних ресурсів і збереження навколишнього середовища в інтересах майбутніх поколінь. Наразі в Україні немає комплексного підходу до реформування земельних відносин в умовах децентралізації системи публічного управління, який би, окрім прагнення максимізувати економічну вигоду, враховував потреби та інтереси територіальних громад. Існуючій нормативно-правовій базі у цій сфері властиві незбалансованість і фрагментарність, а недосконалість процедур регулювання земельних відносин та брак стратегічного плану посилюють соціальну напругу та природоресурсні проблеми забезпечення сталого розвитку. Розв'язання цих проблем гальмується, також, значною мірою через невідповідну науково-методичну базу публічного управління у сфері земельних відносин в умовах розвитку територіальних громад.

Головні вектори земельної реформи в Україні передбачають підвищення ефективності використання земельних ресурсів шляхом розвитку ринкових відносин, забезпечення публічного інтересу, шляхом збільшення ролі територіальних громад в управлінні земельними відносинами та забезпечення сталого розвитку шляхом впровадження екологічних стандартів землекористування. Це потребує формування та розвитку відповідного нинішнім соціально-економічним процесам публічного управління, включно з комплексом законодавчих, соціально-економічних, техніко-технологічних й організаційних заходів для зміни системи земельних відносин.

Публічне управління у сфері земельних відносин досліджували такі науковці: Л. Альошкіна, В. Андрейцев, Ю. Бакай, В. Уколова, І. Баланюк, Т. Іванюк, О. Бандурка, В. Баштанник, А. Богданов, А. Бойко, В. Боклаг, О. Ботезат, М. Бутко, Н. Орлова, Т. Висоцький, С. Волошин, Є. Гладкова, В. Голян, С. Петруха, А. Забловський, І. Дробот, В. Другак, В. Залєвський, О. Зигрій, Т. Іванюк, Т. Князькова, В. Коваленко, М. Ковальський, Н. Красюк, О. Крутій, В. Кулініч, С. Кривоберець, О. Літошенко, Д. Малихін, А. Мартин та ін. Незважаючи на значний обсяг і діапазон досліджень, перед науковцями постають нові завдання, пов'язані з впровадженням реформи децентралізації. Зміни, які відбулися внаслідок децентралізації, та євроінтеграційні перспективи, які відкрилися перед Україною в останні роки, вимагають наукового переосмислення публічного управління у сфері земельних відносин та розробки обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження проведено в межах науково-дослідної роботи Інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка» за темою: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повосного відновлення України» (ДР № 0124U000016), у якій авторка досліджувала публічне управління земельними відносинами в контексті розвитку територіальних громад (акт про використання результатів дисертаційної роботи від 30.05.2025 р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, висновки та практичні рекомендації, які характеризуються новизною і становлять цінність для розвитку науки державного управління, отримані автором самостійно.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є достовірними та обґрунтованими, оскільки підтверджуються фактичними даними, добре узгоджуються з теоретичними положеннями та перевірені в ході розробки рекомендацій. Обґрунтованість і достовірність основних наукових положень, отриманих результатів, висновків та сформованих рекомендацій підтверджується використанням автором загальнонаукових методів дослідження.

Для досягнення мети дослідження було використано низку загальнонаукових і спеціально-наукових підходів і методів, зокрема: системний підхід дав змогу розглядати публічне управління у сфері земельних відносин як сукупність взаємопов'язаних інституцій різного рівня, що виконують функції забезпечення економічної ефективності, публічного інтересу та сталого розвитку при використанні земельних ресурсів, інституційний підхід дозволив виділити низку інститутів, в рамках яких відбувається регулювання земельних відносин, історичний метод дозволив розглянути проведення земельної реформи та реформи децентралізації у їх динаміці, порівняльний метод було використано для вивчення досвіду європейських країн і можливості використання його в українських умовах, метод моделювання – для розроблення напрямків удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин у контексті розвитку територіальних громад.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці українських та іноземних учених, монографії та дисертації науковців, нормативно-правові акти та директивні документи, статистичні дані, які стосуються питань публічного управління у сфері земельних відносин у контексті розвитку територіальних громад.

5. Ступінь основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні та розробці напрямків удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин України, що конкретизовано у низці наукових положень, де:

удосконалено:

– підхід до аналізу публічного управління у сфері земельних відносин, який, на відміну від існуючого, передбачає врахування не тільки ефективності, результативності та раціональності використання земельних ресурсів, але й бере до уваги потреби та інтереси територіальних громад і вимоги їх сталого розвитку;

– методику аналізу нормативно-правової бази у сфері земельних відносин, яка, на відміну від існуючого, включає як аналіз земельного законодавства так і аналіз законодавства, яке регулює діяльність територіальних громад, що дало змогу виявити невідповідність процедур набуття у власність земельних ділянок ринковим принципам і публічним інтересам, а також відсутність нормативно-правових актів, що регулюють створення та діяльність земельних фондів, відсутність зобов'язань розробки планів просторового розвитку земель за межами населеного пункту.

– концепцію публічного управління у сфері земельних відносин, яка передбачає розвиток таких напрямів, як нормативно-правовий (утвердження визначальної ролі територіальних громад у регулюванні земельних відносин), організаційний (створення земельних фондів, як організацій публічного права щодо володіння та повноцінного розпоряджання громадськими землями) та фінансово-економічний (підтримка територіальних громад у плануванні та реалізації просторового розвитку);

набули подальшого розвитку:

– підходи до аналізу досвіду публічного управління у сфері земельних відносин в європейських країнах і можливості використання його в українських реаліях. Зокрема, виділено три групи країн, чий досвід може бути врахований при вдосконаленні публічного управління у сфері земельних відносин в Україні: країни, які володіють земельними угіддями наближеними за площею до земельних угідь України, країни, в яких територіальні громади відіграють суттєву роль у регулюванні земельних відносин, та країни, які пройшли схожий з Україною шлях реформування земельних відносин;

– оцінка ризиків проведення земельної реформи в Україні, зокрема, виділено такі основні ризики: зосередження значних площ сільськогосподарських земель у володінні великих компаній-землевласників, які ставлять інтереси прибутку вище інтересів територіальних громад; погіршення екологічної ситуації внаслідок нераціонального використання земель; недоотримання земельного податку громадами; недотримання й ігнорування вимог земельного законодавства, низька кваліфікація працівників органів місцевого самоврядування;

– рекомендації з удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин з урахуванням інтересів територіальних громад, зокрема, потрібно виключити норму Земельного кодексу України щодо проведення безоплатної приватизації земельних ділянок необтяжених майном, зобов'язати територіальні громади розробити плани просторового розвитку включно з землями поза межами населених пунктів до 2030 року, розробити державну програму перенесення відомостей з Державного реєстру земель у відомості Державного земельного кадастру.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Павлів О.В. Публічне управління у сфері земельних відносин. *Економіка та держава*. Серія: державне управління. 2021. № 3 (19). С. 39–44.
2. Павлів О.В. Міжнародний досвід регулювання земельних відносин та його адаптація в Україні. *Демократичне врядування*. 2023. Вип. 2 (32). С. 172–185
3. Павлів О.В. Розвиток земельних відносин у контексті реформування місцевого самоврядування. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72), № 6. С. 138–142.
4. Павлів О. В. Удосконалення нормативно-правового забезпечення земельних відносин в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. Вип. 5 (35). С. 452–463.

6.2. Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Павлів О. В. Обліково-аналітичне забезпечення у системах управління і адміністрування у сфері земельних відносин. Збірник тез доповідей II Всеукраїнської наукової конференції аспірантів, здобувачів та молодих вчених «Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання» (25 квітня 2025 р., м. Львів). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2025. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27470/zbirnik-tez-2025-iadu.pdf>

2. Павлів О. В. Публічна політика у сфері земельних відносин в умовах війни. Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні: матер. наук.-практ. конф. (4 квітня 2025 р., м. Львів) / упорядн.: Буник М. З., Бліщук К. М., Дзяна Г. О., Федорчак О. В., Заяць Д. Д., Станович О. Я. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2025. – С.70-72. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27385/konferenciya-2025ostvar0.pdf>

3. Павлів О. В. Земельні відносини та ринок земель в контексті місцевого та регіонального розвитку в період воєнного стану. Перспективи регіонального та місцевого розвитку: матер. 3-ї конференції молодих учених (22 листопада 2024 р., м. Львів) / упорядн.: Бліщук К.М., Матвійшин Є.Г. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2024. – С. 25-27. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27385/materiali-konferencii-molodikh-vchenikh22listopada2024.pdf>

4. Павлів О. В. Вплив воєнного стану на реформування земельних відносин у контексті місцевого самоврядування. Розвиток публічного управління в контексті європейської інтеграції України : матер. наук.-практ. конф. (28 квітня 2023 р., м. Львів) – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2023. – С. 208-211. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27385/konferenciya-28042023.pdf>

5. Павлів О. В. Проблеми та переваги реформування місцевого самоврядування у контексті розвитку земельних відносин. I Міжнародна науково-практична конференція Таврійського національного університету до 160-ї річниці від дня народження В. І. Вернадського : матеріали міжнародної науково-практичної конференції , 16-17 березня 2023 р., м. Київ. Частина 2. – Львів – Торунь : Liha-Press, 2023 – С. 134-138

6. Павлів О. В. Основні концепції публічного управління у сфері земельних відносин. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: Демократичне врядування та публічне адміністрування в сучасних геополітичних умовах : матер. наук.-практ. конф. (20 травня 2022 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. О. Я. Красівського та доц. М. З. Буника. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2022. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27385/tezi-konferencii.pdf>

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження були апробовані на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях: «Демократичне врядування та публічне адміністрування в сучасних геополітичних умовах» (м. Львів, 20 травня 2022 р.); I Міжнародна науково-практична конференція Таврійського національного університету до 160-ї річниці від дня народження В. І. Вернадського (м. Київ, 16-17 березня 2023 р.); «Розвиток публічного управління в контексті європейської інтеграції України» (28 квітня 2023 р., м. Львів); «Перспективи регіонального та місцевого розвитку» (22 листопада 2024 р., м. Львів); «Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні» (4 квітня 2025 р., м. Львів); «Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання» (25 квітня 2025 р., м. Львів).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Основні положення і результати дисертації можуть бути використані у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» та інших закладів вищої освіти під час викладання дисциплін для студентів галузі знань 28 *Публічне управління та адміністрування* за спеціальністю 281 *Публічне управління та адміністрування*, зокрема у курсах, що стосуються аналізу діяльності органів публічної влади щодо забезпечення публічних потреб та інтересів територіальної громади, соціальної справедливості, ефективності використання земельних ресурсів, реалізації права власності на землю та екологічності землекористування, а також спеціалізованих курсах з аналізу публічного управління у сфері земельних відносин.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практична цінність полягає в розробленні теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізовані й покладені в основу подальшого удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин у контексті реформування місцевого самоврядування. Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані: у дослідженнях, програмах і проектах відповідних органів державної влади, у науково-дослідних інститутах, навчальних закладах і структурах підвищення кваліфікації щодо питань публічного управління. Запропоновані теоретичні положення та практичні рекомендації можуть також становити оптимізаційну основу реалізації раціонального інструментарію публічного управління у сфері земельних відносин у контексті реформування місцевого самоврядування.

Окремі положення дисертаційного дослідження використовувались у діяльності Головного управління Держгеокадастру у Львівській області (довідка впровадження № 31-13-0.90-2837/2-25 від 05.06.2025); Підберезицівської сільської ради Львівського району Львівської області (довідка впровадження № 510 від 04.06.2025); у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» (довідка впровадження № 67-01-830 від 09.06.2025) Львівського державного університету внутрішніх справ (акт про впровадження № 39 від 05.06.2025).

Результати дослідження, зокрема його теоретичні положення та розробки, що характеризують наукову новизну та практичне значення, є особистим доробком автора.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Павлів Оксани Володимирівни на тему «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного, на міжкафедральному науковому семінарі Національного університету «Львівська політехніка» ухвалено:

11.1. Дисертація Павлів Оксани Володимирівни на тему «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає в

теоретичному обґрунтуванні та розробці напрямків удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин України та має важливе значення для галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

11.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3. У 10-ти наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 4 опубліковано у наукових фахових видань України з присвоєнням категорії Б, 6 матеріалів тез доповідей на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

11.4. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

11.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Павлів Оксани Володимирівни дисертація «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	-	18 (вісімнадцять)
проти	-	немає
утримались	-	немає

Головуючий на
міжкафедральному науковому семінарі,
д.е.н., професор,
професор кафедри
регіонального та місцевого розвитку

Євген МАТВІШИН

Рецензенти:

д.е.н., професор,
професор кафедри кадастру територій

Назар СТУПЕНЬ

кандидат наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри регіонального
та місцевого розвитку

Іванна КОЗАК

Відповідальний
в ІАДУ за атестацію PhD,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри адміністративного та
фінансового менеджменту

Юрій ДЗЮРАХ

"11" червня 2025 р.